

Wrocław dnia 02.04.2023 r.

Prof. zw. dr hab. Maciej Szostak
Katedra Kryminologii i Nauk o Bezpieczeństwie
Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii
Uniwersytet Wrocławski

Ocena osiągnięć (monografii, dorobku naukowego, dydaktycznego oraz organizacyjnego) Pani doktor Anny Świerczewskiej-Gąsiorowskiej, ubiegającej się o uzyskanie stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych; w dyscyplinie nauki prawne.

W odniesieniu do przedstawionego do mojej oceny merytorycznej i formalnej przedłożonego dorobku naukowego, dydaktycznego, organizacyjnego oraz popularyzatorskiego w formie dokumentacji określonej wymogami stosownych przepisów w art. 219 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.) Pani doktor Anny Świerczewskiej-Gąsiorowskiej oświadczam następujące:

I.

Ocena formalna dorobku naukowego Kandydata

Na podstawie przedłożonych do oceny materiałów - nie zauważyłem, błędów, zaniedbań oraz naukowych nierzetelności w dokumentacji habilitacyjnej Pani doktor Anny Świerczewskiej-Gąsiorowskiej -co stanowić musi **formalny warunek sine qua non** podstawy wszczęcia procedury habilitacyjnej na podstawie stosownych przepisów regulujących jej zakres, a zatem ,art. 221 ust. 10 ustawy z dnia 20 lipca 2018r. (Dz. U. z

2021 poz.478zm.) *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*, a tym samym kryterium pozwalające recenzentowi na dalsze przedstawienie własnej opinii merytorycznej.

II.

Ocena merytoryczna dorobku naukowego

(Ocena dzieła autorskiego stanowiącego oryginalne osiągnięcie naukowe wraz z przedłożonym dorobkiem publikacyjnym Kandydata)

Osiągnięciem naukowym stanowiącym podstawę merytoryczną do uzyskania stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki prawne stanowi przygotowana przez Panią dr A. Świerczewską-Gąsiorowską monografia pt.: *Przestępczość osób starszych z perspektywy kryminologii i prawa karnego*, Warszawa 2022, ISBN 978-83-810-2588-1, ss. 338; której **merytoryczną wartość oceniam bardzo pozytywnie** - przede wszystkim z uwagi na oryginalność podjętego zagadnienia badawczego, które stanowi wieloaspektowe, obszerne, zróżnicowane studium badań nad zjawiskiem, w zasadzie w polskiej kryminologii marginalizowanym, jakim jest przestępczość osób w tzw. „wieku podeszłym”, czyli osób starszych. Praca ta z pewnością oparta jest na bogatych źródłach wiedzy, odnoszących się do rzetelnie przeprowadzonych badań empirycznych: zarówno jakościowych, jak i ilościowych, wykorzystując liczne źródła informacji kryminologicznej; m.in.: statystyki policyjne i sądowe, badania dokumentów, badania dogmatyczno-prawne, a także odnosi się do wiedzy psychologicznej, socjologicznej czy psycho- socjologicznej.

Monografia ta z pewnością „otwiera oczy” czytelnikom na bardzo ciekawy, złożony, a przede wszystkim narastający problem społeczny, jakim jest „starzenie się społeczeństwa”, a w związku z tym procesem - „jako jego naturalno (nie!) naturalną konsekwencję), społeczno-patologiczne zachowania osób starszych wchodzących w konflikt z prawem. Problematyka ta wydaje się być traktowana w naszym

społeczeństwie „po macoszemu”, z uwagi chociażby na polską tradycję i kulturę traktowania osób starszych i ich społecznego (etycznego) ex definitione uprzywilejowania z jednej strony, a zarazem kompletnej ignorancji społecznej i lekceważenia z drugiej. Autorka w sposób bardzo wszechstronny i interesujący poznawczo opisała etiologiczno-fenomenologiczne mechanizmy ww. zjawiska, uwzględniając m.in. takie perspektywy badawcze jak: medycyna, psychologia, socjologia, demografia seniorów w Polsce, polskie i międzynarodowe regulacje prawne kształtujące sytuację prawną osób starszych, dynamikę i strukturę przestępczości seniorów w Polsce oraz karno-prawne kwalifikacje czynów przestępnych popełnianych przez seniorów, omawiając prawomocne skazania osób starszych w Polsce oraz ich sytuację w tzw. izolacji penitencjarnej.

Pomimo braku zgody „każdego z nas” na własną starość i związane z nią konsekwencje, często niestety nieprzewidywalne, nie sposób nie dostrzec w tej pracy aspektów humanizmu, sui generis podejścia Autorki do tej „smutnej -bolesnej” dla wielu osób problematyki.

W ww. kontekstach warto przytoczyć słowa Autorki tekstu:

„(...) Monograficzny charakter przedmiotowego opracowania umożliwił nakreślenie obrazu współczesnej przestępczości osób starszych w Polsce jako pewnej naturalnej całości, której kompleksowe ujęcie było zamierzone ze względu na cele poznawcze i praktyczne. Pozyskanie z przeprowadzonych badań informacji o niewiadomych i niezbadanych dotąd aspektach tej przestępczości pozwoliło na jej ocenę i umiejscowienie w problemach współczesnej kryminologii oraz ukierunkowanie, a może nawet uwrażliwienie organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości na specyfikę tej grupy społecznej i dokonywanych przez jej przedstawicieli przestępstw”.

„(...) Prowadzona analiza badawcza wskazuje również na konieczność wpisania przestępczości osób starszych na stałe do podręczników akademickich z kryminologii oraz uzasadnia potrzebę uwrażliwienia na tę grupę społeczną zarówno ustawodawcy,

organów ścigania i służby więziennej, jak i nas samych, bo przecież proces starzenia zachodzi w każdym z nas (..)”. (autoreferat)

Z uwagi na szeroki, interdyscyplinarny kontekst epistemologiczny oraz prawną relewantność ww. tematu, posiadającego znaczenie dla jego stosowania w polskim porządku prawnym - opracowanie to zasługuje na uznanie i posiada-moim zdaniem- znaczący wkład w rozwój polskich badań kryminologicznych oraz karno-prawnych. Zasługuje na **pozytywną ocenę** oraz uznanie jako dzieło twórcze stanowiące podstawę do uzyskania stopnia naukowego doktora habilitowanego.

Ponadto Habilitantka przedłożyła przez do oceny znaczny, zróżnicowany oraz międzynarodowy dorobek naukowy na który składa się ogółem: 57 publikacji o charakterze naukowym (1 znajduje się w toku procesu wydawniczego), z czego 53 zostało opublikowanych po uzyskaniu stopnia doktora. Na dorobek po uzyskaniu stopnia naukowego składają się: 2 monografie, 1 komentarz (we współautorstwie – ustawa o Policji), 1 podręcznik (we współautorstwie, do nauki prawa karnego skarbowego), 34 rozdziały w monografiach naukowych i 1 materiał pokonferencyjny, 12 publikacji w czasopismach naukowych, w tym 4 artykuły do okolicznościowych ksiąg pamiątkowych oraz współredakcję 2 monografii wielo-autorskich.

Dodatkowo, warto podkreślić również duże zaangażowanie Kandydatki w realizację grantów naukowych. Prowadziła bowiem prace badawcze w charakterze wykonawcy w 2 projektach finansowanych z Narodowego Centrum Badań i Rozwoju na rzecz obronności i bezpieczeństwa państwa, tj. „Infrastruktura i urządzenia oraz procedury techniczno-prawne związane z zabezpieczeniem i przechowywaniem tzw. trudnych dowodów procesowych” – DOB-BIO4/068/13187/2013 oraz „Podciśnieniowa komora do ujawniania śladów linii papilarnych związkami organicznymi w fazie gazowej” – DOBBI09/03/01/2018, oraz pełniła funkcje kierownika projektu rozwojowego na rzecz obronności i bezpieczeństwa państwa pt. „Opracowanie bazy danych oraz narzędzia do semantycznego poszukiwania informacji i zarządzania wiedzą w obszarze zaginięć i poszukiwania osób” – DOB-BI09/12/01/2018. Po otrzymaniu stopnia doktora

Kandydatka uczestniczyła w 27 konferencjach, z czego w 15 brała udział czynny. Ponadto odbyła 5 pobytów naukowych i szkoleń zagranicznych.

Zagadnienia, na których koncentruje Habilitantka badawczą uwagę, skupiają się głównie na badaniach wokół kilku zasadniczych zagadnień, takich jak: prawnokarne i kryminologiczne aspekty wymuszeń rozbójniczych, prawnokarne i kryminologiczne aspekty współczesnej przestępczości kryminalnej, prawnokarne zagadnienia dowodowe, które korespondują z zaprezentowanym w autoreferacie przez Kandydatkę naukowym dorobkiem.

Biorąc pod uwagę współczesne standardy metodologii –parametry publikacyjne oceny prac naukowych należy również podkreślić, że ilościowy i jakościowy dorobek Autorki wpisuje się w ustawową formułę „znacznego dorobku naukowego”, jaki wymaga się od Kandydatów ubiegających się o uzyskanie habilitacji w zakresie nauk społecznych ze szczególnym uwzględnieniem nauk prawnych, a także nauk o bezpieczeństwie, w tym przypadku także prawa karnego i kryminologii oraz elementów prawno-dowodowych i kryminalistycznych, Na co z pewnością miał wpływ „szlif zawodowy” zdobytego wykształcenia.

Pani doktor Anny Świerczewska-Gąsiorowska jest absolwentką kierunku administracja w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego (2002r.)- uzyskała tytuł oficera dyplomowanego. Następnie uzyskała tytuł zawodowy magistra na kierunku pedagogika (2004r.) Odbyła ponadto Studia podyplomowych w zakresie problematyki zorganizowanej przestępczości i terroryzmu na Uniwersytecie Warszawskim w 2005 r. A w 2013r. uzyskała Stopień naukowy doktora nauk prawnych w zakresie prawa.

Reasumując, moja ocena dzieła autorskiego stanowiącego oryginalne osiągnięcie naukowe wraz z przedłożonym dorobkiem publikacyjnym Kandydatki zasługuje na jednoznaczną **ocenę pozytywną**, spełniając merytoryczne oraz formalne kryteria wymienione w ww. przepisach ustawy: *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*.

III.

Ocena dorobku dydaktycznego, organizacyjnego oraz popularyzującego badania naukowe Kandydatki

Biorąc pod uwagę pracę organizacyjną, dydaktyczną oraz popularyzującą naukę, szczególnie w zakresie kryminologii oraz prawa karnego i sensu largo nauk penalnych, należy podkreślić Jej znaczne osiągnięcia oraz zaangażowanie w procesy edukacyjne na różnych poziomach aktywności, związane z Jej pracą zawodową. Najpierw w Wyższej Szkole Policji w Szczytnie w latach (2007-2013) na stanowisku wykładowcy Instytutu Prawa i Administracji. W (2013-2015) – starszego wykładowcy. W latach (2015-2018) – adiunkta w Instytucie Nauk Prawnych Wydziału Policyjnych Nauk Stosowanych. W 2019 – dziekana Wydziału Policyjnych Nauk Stosowanych. W latach (2019-2020) – zastępcy komendanta oraz prorektora. Następnie wykładowcy w Wyższej Szkole Prawa i Administracji w Rzeszowskiej Szkole Wyższej. A w latach (2013-2020) wykładowcy, adiunkta, prodziekana Kolegium Bezpieczeństwa Wewnętrznego - 2022, aż do chwili obecnej – adiunkta pełniącego liczne funkcje m.in. prodziekana Kolegium Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Kryminologii, wykładowcy w: Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Suwałkach oraz w Szkole Głównej Służby Pożarniczej.

Już sama skala ww. aktywności: organizacyjnej oraz dydaktycznej powinna wystarczyć do oceny Jej osiągnięć na płaszczyźnie popularyzacji wiedzy kryminologicznej.

– wszystkie ww. aktywności z pewnością zasługują na pozytywną aprobatę, a tym samym ocenę .

IV. Wnioski

Na podstawie obszernego /ilościowego, a przede wszystkim cennego jakościowego) dorobku naukowego, organizacyjnego, dydaktycznego oraz popularyzatorskiego kryminologiczne badania naukowe w wyraźnymi inklinacjami prawnokarnymi należy potwierdzić przygotowanie Pani doktor Anny Świerczewskiej-Gąsiorowskiej do prowadzenia samodzielnych badań naukowych, a także organizacji dydaktyki oraz aktywności organizacyjnych związanych z pracą naukowo-badawczą. Tym samym biorąc pod uwagę ww. stan faktyczny zadeklarowany w dokumentacji habilitacyjnej, jednoznacznie pozytywnie oceniam Jej dorobek, uznając tym samym, iż spełnia on kryteria stawiane przed Kandydatami ubiegającymi się o uzyskanie stopnia naukowego doktora habilitowanego według obowiązujących wymogów wymienionej na wstępie ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.) rekomendując tym samym, tą Kandydaturę do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego.

Z poważaniem

Prof. dr hab. Maciej Szostak